

KANATAUP UKIUQTAQTUNGATA TARIURMIUTANUT NUNANNGUAQ

*Taanna Nunannguaq kiinaujaqaqtitaujuq ilangani
Gordon amma Betty Moore Katujiqatigiinik.*

Atuqujaujuq takujaujunnarluni:

Tariurjularijikkut Ukiuqtaqtumi Atutsiarnirmut Katujjiqatigiit, Nunarjuarmi Uumajulirijikkut Kiinajangit Kanatami, amma Mitilirijikkut Kanatami. (2018). *Kanataup Ukiuqtaqtungata Tariurmianut Nunannguaq*.
Aatuva, Antiaru: Tariurjularijikkut Ukiuqtaqtumi Atutsiarnirmut Katujjiqatigiit.

Qaangata ajinnguanga: *Siarnaulluni Nunannguaq Kanataup Ukiuqtaqtungani* taassuma Jeremy Davies
Iluanittuq: Nalunaijaqsimattiaqtuq Kanataup Ukiuqtaqtungani

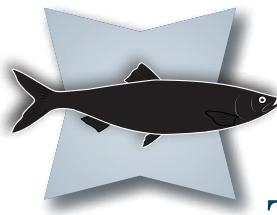
Tamanna pilirangujuq laisansiqaqtuq taakuatigut Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 Nunarjuarmi Laisansi.
Taasumaa laisansimi takugumaguvit, uvungarluti <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0> uvvaluunniit uvunga titirarlutit
Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Ajinngualimaat © ajjiliuriñinut

Naasautinga (ISBN): 978-1-7752749-0-2 (paippaamut saqqititat)
Naasautinga (ISBN): 978-1-7752749-1-9 (qarasaujatigut saqqititat)
Uqalimaagaqarvik amma Tuqquqtausimavik Kanatami

Paippaarmuuqtajut Kanatami, Vivvuali 2018
100% Pauqitsisijunnannngittuq Saqqititaq taassuma Hemlock Saqqitsijikkunnu

TARIURMIUT AMMA IMATTIAVANGMUT SUVAIJARIAQATTAQTUT IQALUIT UKIUQTAQTUMI

TARIURMIAMMA IMATTIAVANGMUT SUVAIJARIAQATTAQTUT IQALUIT

- Imattiavangmut
Suvaijariaqattaqtut
Iqaluit
- Akunnisutqumiiut
Iqaluit
- Iqqanganiisut
Iqaluit
- Anginiqsanut
Niqliksarjaujut Iqaluit

Pigianngarninga

Qaujimajaqaqtugut 1,439-nik imattiavangmiutani amma tariurmietani iqalungni Kanatamiittuni. Taakkunangat, 222 iqaluit Kanataup Ukiuqtaqtungata tariunginniit. Ukiuqtaqtuup tariungani, 20-nginnipalukut imattiavangmut suvaijariaqattaqtut iqaluit, tukiqaqtuq utiqtaqtuup imattiavangmi tariurmuit niriñirmut, suvaijanirmut, amma ukiuriaqtunirmut. 55-nginnipalukut iqaluit aijijiinngittut inilir imattiavangmi ukiuqtaqtuup tungaani 60° sanimut, piluaqtumi Nunatsiarmi, ilangillu Nunavummi. Taanna naasauti ilaqaqtuq imattiavangmut suvaijariaqattaqtut iqaluit tariurmuit kuungnuit tasirnuluu umaksaunti amma uumatsiarinnaqtuni imattiavangmi amma nunami avatiqaqatigiinnginni. Najuqattaqtuni. Kanatamiittuq ilanga Ualinirmiut Tariunga inigijaujuq 52-palungnut tariurmii amma 20-nut imattiavangmut suvaijariaqattaqtut iqaluit amma imattiavangmiutanut uumajunut. Kanatamiittuq Qikiqtait Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani (uangangan) akiani taikunga 200-majunik-ungasingnilingmi Kiinaujanirmut Kigiliuqtausimajuq) inigijaujuq 68-palungniiittuni tariurmii amma 13-nujunut imattiavangmut suvaijariaqattaqtut iqaluit amma imattiavangmiutanutuumajunut. Sannirutiupmanganiamma Qikiqtaaluup Ikirasanga inigijaujuq 104-nginnipaluktunut tariurmietani amma 5-nut imattiavangmut suvaijariaqattaqtut iqaluit aijijiinngittut iqalungnit.

Uumajuqarviujut pimmariuningit

Ukiuqtaqtuup tariungani iqaluit pilluatarjaujut tariurjuami avatiqaqatigiinnginni uumaksautini tunisisuungummata attiniqsamiittunit niqliksanit uiguliriiktuni asinginnut iqalungnut, tariurmietani tingmiani, amma puijinut. Uqattiarlugu, iqaluit nirivaktut

imarmiutani nuuttunnannigittuni, asuilaak nirjaksauliqtut tingmianut uumajunullu. Tariurmietani iqalungni tautunniarluni isumagijauqasijaujarialit imattiavangmut suvaijariaqattaqtut iqaluit (suurlu Iqaluit Tariurmietani iqaluit aijijiinngittut iqaluit) sijuup qanigijaani itijumillu aujakkut taimainninginnullu pimmariqatautuj Ukiuqtaqtumi tariurmii avatiqaqatigiinnginni. Ingirraningit imattiavangmut suvaijariaqattaqtut iqaluit tariurmuit kuungnuit tasirnuluu umaksaunti amma uumatsiarinnaqtuni imattiavangmi amma nunami avatiqaqatigiinnginni.

Siliqqusirmut pimmariuningit

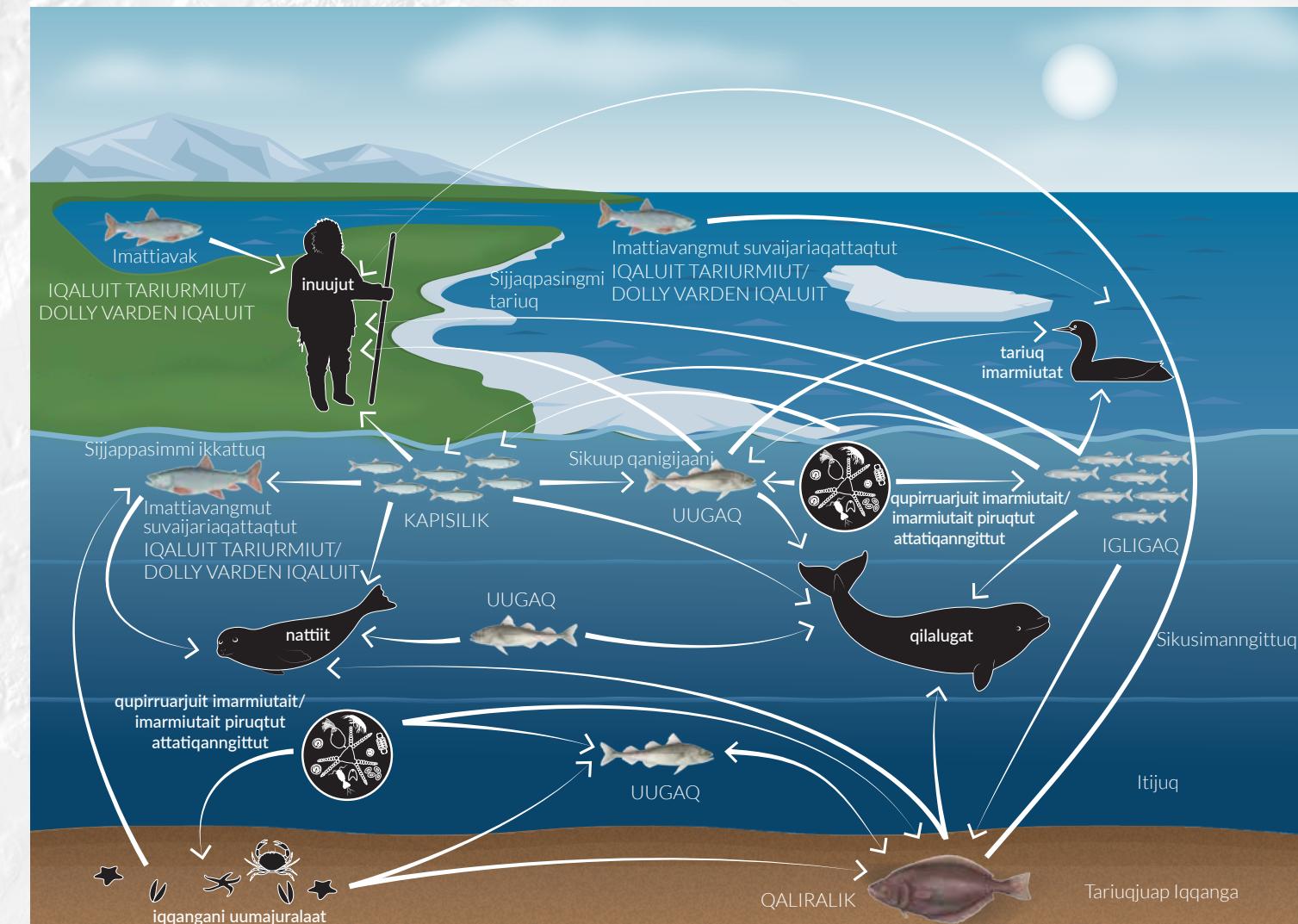
Iqalliarriq akunirjuaraaluk pimmariugijaujuq Inuit iliqqusinganut inuusinginnullu. Imattiavangmiut, imattiavangmut suvaijariaqattaqtut, amma tariurmietani iqaluit pijaqattalaqtut arraagulimaami, iqalugasujualauqtut upirngaksaami ukiaksaakkullu iqaluit ingirraqtaqtut suvaijarnirmit amma ukiivinginnut unuqtualuutilugut. Ullumiujjuq, iqaluit pimmariujut iliqqusirmut, niqliksaattianirmut, amma kiinaujanirmut Inungnut. Iqalliaqattarniq nirjaksanirmut qaakkaniagut, mikjuutiit niurrutiqapaktut iqalugasuaqtii pimmariujumi pijaksaqarmijut kiinaujanirmut nunaalit ilanginni Inuit Nunangani, taakkualu Iqaluit Tariurmietani iqalugasuaqtii Ualiniup Kuungani Sannirutiup Imanganut gallunaani ukiuqtaqtumillu niuviaksauvaktut.

Isumaaluutaurjujaqtut

Silaup asijjiqpallianinga asijjiilirmijuq tariurmietani piraqpalliajuni, sikuqannginniqsaunirmut, amma imauq unaqsiqvallianinganut. Taakkualiaat asijjiqpalliajut turaangalirutaiuunnaqtut gallunaaninggaqtut iqaluit Ukiuqtaqtumi tariunginnuрут. Sikuusimannginniqsauniq Ukiuqtaqtumi tariukkut usikattarniqsaulirunnaqtut ulavisaatuinnarialit ingirraningita aqquutingit iqalungnut uvvaluunniit suruiluni amma nutaani uumajuni tamaungaujiluti. Sikuusimannginniqsaulirungalui anginiqsami iqalugasugvini tamaungaliqtitsuituinnariaqarmijuuq quajinasugarluti. Maannaujuq taimaaraaluk iqalugasuqtitaqangittuq Kanataup Ukiuqtaqtungata imanginni. 2011-mi, angirutimi atiliuqtuqalaqtut Kanataup gavamanganii amma Inuvialuit inunginni ualimirni Ukiuqtaqtumi nuqqangatitsilluti angijuutinut iqalugasuqtinut Ualimirniut Tariungani, taimaassainnaq nuqqangatitangmiujuq milaligamiut kigligijangani, nuatausimajuni amma tukisigiarutini pisimattiliqpaata tukisiumaniqsaunirmut taassusinga avatiqaqatigiinnginni. Kanata maannaujuq nunaruarmiutatina uqaqtaqtaqtuq ungavariaqsinirmut taassusinga atuagarmi nunarjulimaaq imanginnut Ukiuqtaqtuup Tariurjuangata qitippasiani. Sannirutiup Imangani, Qaliralinniasut amma kingukpani Kanataup Akukittullu imanginni. Iqalulirinirmut avatiqaqatigiinnginni aulattinirmut parnautimi aqqiksuiwalliajut Kanataup imanginnu.

Iqalliaqattarniq nirjaksanirmut Uqsuqtuumi, Nunavut ualiningani nunaalijuq. Iqaluit pimmariugijaujut inuqliqanut nirjaksalluti Inulimaanut Kanataup Ukiuqtaqtulimaangani. (ajinnguaq: Ton Koene)

UKIUQTAQTUMI IQALUIT TUKISINAQSITITAUSIMAJUQ NIQIKSANIT UIGULIRIIKTUNIWEB

Taanna tukisinaqsititausimajuq niqliksanit uiguliriiktuni takuksautitsijuq aulaniujumi aulajunnautini Ukiuqtaqtuup imangani amma imattiavangmut suvaijariaqattaqtunut iqalungni. Qalirrikut niriqatatautini takuksautittijuq atuni uumajut aktuaqatigiingmagaat.

Isumagijauqasijaujut ilanginnut uumajunut

Tisamaujunngigaaqtut iqaluit aijijiinngit amiaqsismajut tavani, niruaqtausimajut pimmariugijaujinnut ukiuqtaqtuup iliqqusinganut amma kiinaujanirmut amma/uvvaluunniit pimmariugijaujinnut Kanataup Ukiuqtaqtungata tariungata avatiqaqatigiinnginni. Asinginni iqaluktaqarmijuuq pimmariugijaujuni Ukiuqtaqtuup tariungata avtinganut. Suurlu, siurarmiutat iqalukutaat (*Ammodytes sp.*) pimmariulluti niqliksaujut attuniqsanut puijinut Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani. Aqiarurijaujuni naniausimajut amisunit uumajunut inungnun nirjaujaujut, taakkualu Qilalugat, nattiit, amma tariurmuit tingmat taakkualu Akpait, manningit Inungnut nirjaujaujut. Ukiuqtaqtumi siurarmiutat iqalukutaat (*Ammodytes dubius*) pimmariulluni nirjaksaujut niurrutuvaktutun pimmariujunut iqalungnut, taakkualu Atlaantik Aupaqtut (*Salmo salar*) ammalu ugait. Kisianili, amigalaqtuni nunattisimannngittut titiraqsimajuni namiigiaxsanginni inigijanginni.

Amigarijaujut qaujimajaujunit

Nuatausimajuni pitaqaraluaqtillugu ilanginni qaujisaqtuajutksani nuatausimajuni Kanataup Ukiuqtaqtungata imanginni, inigijaujut unuqtut qaujisaqtuajariiliissuli, nuattijausimajut attiniqaani amigaaksijut. Qaujisarniut Ukiuqtaqtuup tariunganta avtingani ajurnaqut ungasininganut, akinginnut, amma tariup sikusimannganut. Kisianili, nutaani qausijarniqatillugit, nutaani uumajunut quajivalliasimajut. Nalauttaarunnaraluqtillugit aktuinijunit silaup asijjiqpallianinga Ukiuqtaqtumi tariurmii iqalungni, qassiuningit, nanituinaarngit, amma uumajuqatigiinnginni unuqtunut uumajunut qaujimajaujtiangittut, angijumisuli illinrialiit.

Uqalimaakkanninirmut, takulugu mappiqtugaq 107.

Imiqquatailaq (*Sterna paradisea*) kiingmiaqtuq igligarmi Hubbard Nuuvap qulaagut Kangiqsualuup Iluani. (ajinnguaq: WorldFoto)

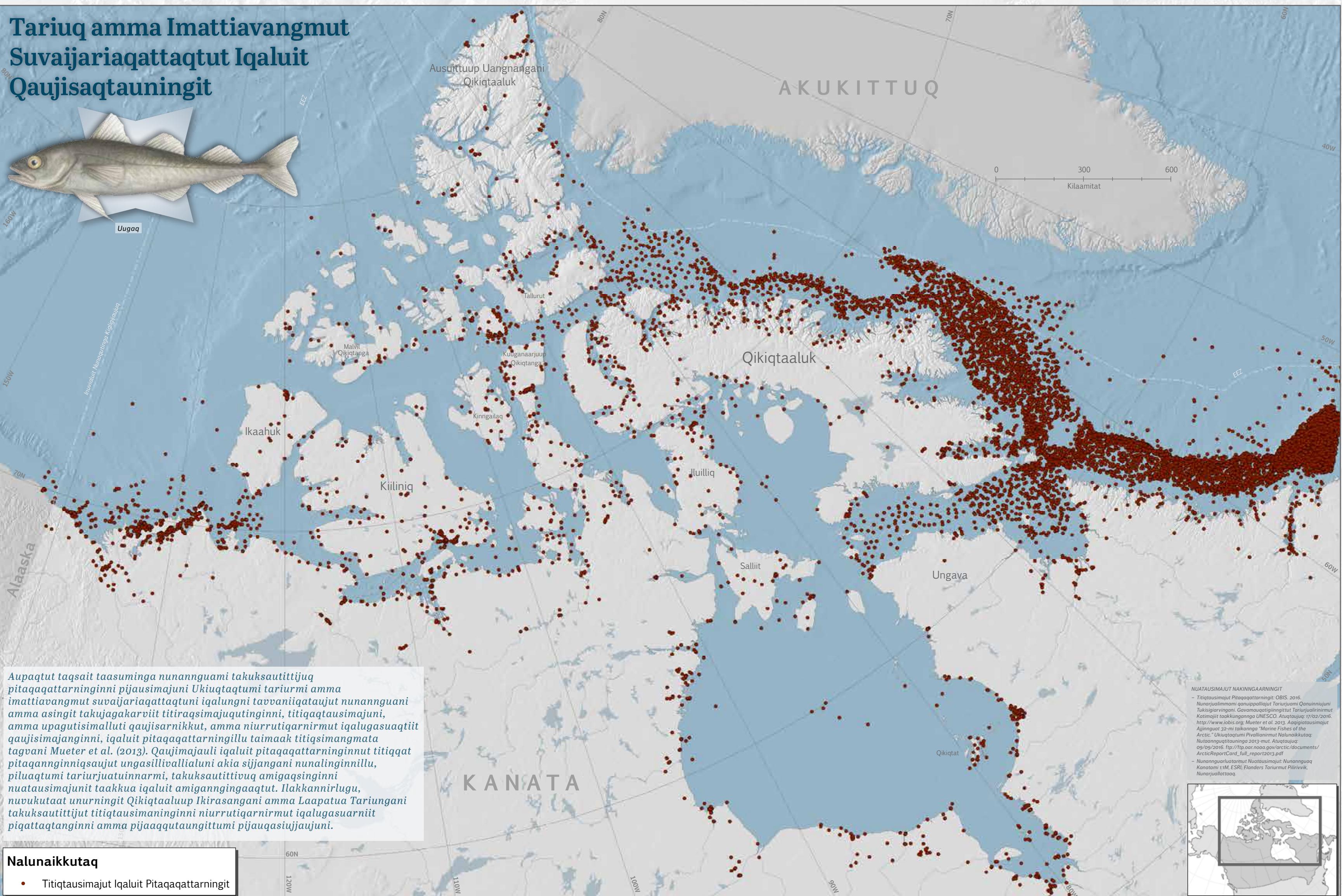
Tariuq amma Imattiavangmut Suvaijariaqattaqtut Iqaluit Qaujisraqtauningit

Aupaqtut taqsait taasuminga nunannguami takusautittijug
pitaqaqattarninginni pijausimajuni Ukiuqtaqtumi tariurmami amma
imattiavangmut suvaijariaqattaqtun iqlalungni tavvaniiqataujut nunannguani
amma asingit takujagakarviit titiraqsimajuqutinginni, titiqaqtausimajuni,
amma upagutisimalluti qaujisarnikkut, amma niurrutiqarnirmut iqualugasuaqtii
qaujisimajanginni, iqlaluit pitaqaqattarningillu taimaqt titiqsimangmata
tagvani Mueter et al. (2013). Qaujimajauli iqlaluit pitaqaqattarninginnut titiqqat
pitaqannginniqsaujut ungasillivallialuni akia sijjangani nunalinginnillu,
piluaqtumi tariurjuatuinnarmi, takusautittivuq amigaqsinginni
nuatausimajunit taakkua iqlaluit amiganngingaaqtut. Ilakkannirlugu,
nuvukutaat unurningit Qikiqtaaluup Ikirasangani amma Laapatua Tariungani
takusautittijut titiqaqsimanininginni niurrutiqarnirmut iqualugasuarniit
piqattaqtanginni amma pijaaqquataungittumi pijauqasijaujuni.

Nalunaikkutaq

- Titiqausimajut Iqlaluit Pitaqaqattarningit

TARIURMIAMMA
IMATTIAVANGMUT
SUVAIJARIAQATTAQTUT
IQALUIT

- Imattiavangmut
Suvajariaqattaqtut
Iqaluit
- Akuniqsuqtumiitut
Iqaluit
- Iqqanganiisutuq Iqaluit
- Anginiqsanut
Niiksirajuut Iqaluit

Ukiuqtatqumi unnuakkut
siqiriq qaumavuq angutinut
iqalugasuktuni Iqaluit
Tariurmuitani Hazen Tasingani,
Ausuituup Uangnangan
Qikiqtaalungmi. (ajjinggaq:
National Geographic Creative)

IMATTIAVANGMUT SUVAIJARIAQATTAQTUT IQALUIT

Iqaluit Tariurmuit amma Dolly Varden Iqaluit

Qanuilinganirijatuqangit

Iqaluit Tariurmuit (*Salvelinus alpinus*) amma Dolly Varden Iqaluit (*Salvelinus malma malma*) isuuraniqataujut amma aupaqtuni iqalunni (Salmonidae). Tamakkii imattiavangmut suvajariaqattaqtut iqaluit (imattiavangmuusut amma tariurmuuusut uumanilimaanginni) uvvaluunniit imattiavangmituaq, uumanilimaanginni tasirniisut uvvaluunniit kuungni. Tamarmi tauttungi aijigiiutunnanngittut, tamanna tukilik anginingi aijigiiqattangittut pijjutiqasut nirvaktanginni amma nani uumanasukpangmangaat. Suurlu, imattiavangmut suvajariaqattaqtut iqaluit amma imattiavangmiutat kisiani tauttungit (anginingit aijikiinngittut), ilangillu itijuni tasirni, ilangit tiqittut amma aktuutit tauttunginni nanisijunnaqtut. Iqaluit Tariurmuit amma Dolly Varden Iqaluit nirvaktut iqalunni, quipirruni, amma tisijumi saunilinni.

Iqaluit Tariurmuit unuqtummarialut Kanataup Ukiuqtatqulimaangani, taakkua Dolly Varden Iqaluit takujaugajunnginniqaulluti. Dolly Varden Iqaluit nalugijaulauqtut Iqaluit Tariurmungunasugijaulluti Kanataup Ukiuqtatqungata ualiningani, taimainninganullu titiqtausimannnginniqaallut. Taakkua Dolly Varden Iqaluit aviktuqsimaningit Kanataup Ukiuqtatqungani taakuangujut *Salvelinus malma malma*. Aviktuqsimajut nalunangimmata asinginni Dolly Varden Iqalunni taikan Pasivik imaqarvinginniittuni uvvaluunniit kuugvinginni.

Nalunaikutaq

Iqaluit Tariurmuit uangnanganiinipaangujut imattiavangmi uvvaluunniit imattiavangmut suvajariaqattaqtut iqalungni, nunaruarmi ukiuqtatqumiisut nanituinnaarningit 75°N sanimut kiglinnguami. Illequsinginnut, imattiavangmut suvajariaqattaqtut iqaluit nanijauqajusut nirilluti sijjaqpasiup tariep imangani upirngaksaakkut, aukakkut, ukiaksaakkullu. Iqaluit Tariurmuit amma Dolly Varden Iqaluit najugarviiliit ikkaktuni sijjaqpasingmi imanginni nunaruap aviksimaningit nunamut tunnajumi.

Pimmariuninga Inungnut

Iqaluit Tariurmuit amma Dolly Varden Iqaluit pimmariullistik nirjaksaujut amma nukksautiksauullti Inungnut. Nunavummi, Iqaluit Tariurmuit kinguninganiittut nirjauqipaasunuk inuliqtani tuktuit siviliqipaangujut amma Inuivialuit Nunangan pingajugijauqjauq nirjauqipaasunuk tuktuit paurngailu sivilliullut. Niurrutausuunit Iqaluit Tariurmuit iqalugasugviliit Nunavummi amma Nunatsiavummi iqqanaijaqtittisuunit Inungni. Niurrutiqarnirmut nunamuuqqaqtajut 57 taans-nginniilaauqtut akiqaqtut \$186,000-nik 2012-mi.

Atutsiarnirmut isumaalunniq

Ukiuqtatquuq ualiningani Dolly Varden Iqaluit unurningit nalunaiqtaulaauqtut "uumajut isumaalunnaqtut" Ummajuit Ulurianaqtupiittut Piquujaq ataaagut 2010-mi. Inuit nunalingit ilangit uqaqsimajut unurningit amisuularunniqut iqalungasukpaktamini. Silaup asijjiqpallianinga aktuinlik tamakkiini imattiavangni amma tariurmii avatini ulurianarniqpaangujuq tamakkiiniut uumajunut. Taakkua aksuruusautit turangalirutauniaqtut avatilirinirmut asijjirutauniaqtun uumanignni, nunami, ilaurutiksaniglu aktuinuijuni imarmiutanut avatiqaqtigiininginni.

Mappiqtugaq Saangajuq: Iqaluit Tariurmuit pissiliarijat
Kangiqtugaapik, Nunavummi. (ajjinggaq: Henry Huntington)

Iqaluit Tariurmuit amma Dolly Varden Iqaluit

Salvelinus alpinus amma
Salvelinus malma malma

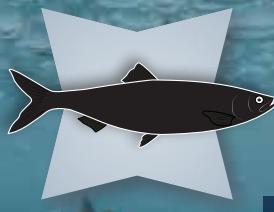
Taakkua pitaqaqtarninginnut tikkuaqtuutiit nunanngumiittut takuksautittijut inigijaujuni nuatausimajunit takujagakarvii titiqqasimajuqtinginni, titiqqatausimajuni, amma upagutismalluti qaujisarnikku. Inuit tikkuaqtuutiqaluuanngittut takuksautittiuq amigaqsinginni nuatausimajunit taakkua iqaluit amiganngiingaaqtut. Namiinninnginnut nalungaikkutaq saqqijaaqtuq nanituinnaarninginnginnungalluaqtuq tunngavigillugu najuqtaajuni uuktuutiqarnirmiit amma/uvvaluunniit namiigiaxannginni qaujimajaujuni.

Nalunaikutaq	
Iqaluit Tariurmuit	• Titiqtausimajut Pitaqaqtarningit
	○ Inigijat Unuqtunut
Dolly Varden Iqaluit	● Titiqtausimajut Pitaqaqtarningit
	○ Akuniutigininga

Iqaluit Tariurmuit amma Dolly Varden Iqaluit amigaksijut namillatkaariksanginni Iqaluit Tariurmuit, qaujimangimmijut qanuq ungasitigijumi tamakkii ingirrasuungummagaat sijjami itiniqsanut tariurmuit. Kanatami qaujisaqtut maannaujuq qaujisaqpalliajut nalunaiqsinasunnirmi qanuq ungasitumut imattiavangmut suvajariaqattaqtut Iqaluit Tariurmuit ingirrasuungummagaat sijjaqpasikkut tariurmuraangamit, amma nalunaiqsinirmut aijigiingittuni katinnauqtuni Iqaluit Tariurmuitanit.

NUATAUSIMAJUT NAKINNGAARNINGIT

- Dolly Varden Iqaluit Titiqtausimajut Pitaqaqtarningit: OBIS. 2016. Nunarjalimmi qonippallajut Tariurjuami Qonuinniujini Tukisioriingani. Govamauqatigiingitut Tariurjualinrimut Katimajii taakkunganga UNESCO. Atuqtajuuq: 17/02/2016. <http://www.iobis.org>
- Dolly Varden Iqaluit Namiigatarningit: NatureServe, IUCN (Nunaruarmi Katujiqatigijit Atluuaqtalimanirmit Uumajunit). 2008. *Salvelinus alpinus*. "The IUCN Red List of Threatened Species." [T]itraqsimoringa 16-17, 2010. Atuqtajuuq: 15/07/2016. <http://mps.iucnredlist.org/map.html?id=19877>
- Iqaluit Tariurmuit Titiqtausimajut Pitaqaqtarningit: OBIS. 2016. Nunarjalimmi qonippallajut Tariurjuami Qonuinniujini Tukisioriingani. Govamauqatigiingitut Tariurjualinrimut Katimajii taakkunganga UNESCO. Atuqtajuuq: 17/02/2016. <http://www.iobis.org>
- Iqaluit Tariurmuit Inigijat Unuqtunut: Stephenson, S.A., amma L. Hartwig. 2010. "The Arctic Marine Workshop: Freshwater Institute Winnipeg, Manitoba, February 16-17, 2010." Con. Manuscript Rep. Fish. Aquat. Sci. 2934vi + 67 mappiqtugaq. <http://www.dfo-mpo.gc.ca/Library/341178.pdf>
- Nunanguarluatarmut Nuatausimajut: Nunanguaq Kanatami t:1M, ESRI, Flanders Tariurmuit Pilirvik, Nunarjallatthaq.

AKUNNIQSUQTUMIITUT IQALUIT

TARIURMIAMMA
IMATTIAVANGMUT
SUVAIJARIAQATTAQTUT
IQALUIT

- Imattiavangmut
Suvajariaqatqaqtut
Iqaluit
- **Akunniqsuqtumiitut
Iqaluit**
- Iqqanganiisut Iqaluit
- Anginiqsanut
Niqiksarijaujut Iqaluit

Uugaq

Qanuilinganirijatuqangit

Uugait ilagijaujut taakkununga Gadidae. Tisamaujuqtunit aijigiinnigittuni qaujimajaujutqalik Kanataup Ukiuqtaqtungani. Uugait qaakkanniagut (*Boreogadus saida*), tisamani tariurmiaqtatqaakkanniqtuq: Atlaatik Uugait (*Gadus morhua*), Akukittuuq Uugait (*Gadus ogac*), Polar Uugait (*Arctogadus glacialis*), amma Saffron Uugait (*Eleginops gracilis*).

Uugait nanijausuut ikkattumi ittijumillunniit niglinaqtumi tariurjuarni itiniqpaangiisut 1,300 uuktuutiit. Sungiutisarainninginnut sikusimainnaqtuni tariurni, taakkua nanijaujunnarmijut tariup sikuata ataani. Niravaktut tisijumi saunilinni suurlu tangiqaqqujinngitturaalaniit amma iqalungni tiqittuni uvvaluuniit suvangi, amma imarmiutani nuuttuunnannangittuni. Uugait takinitaapalusut 40 cm-nik Kanataup Ukiuqtaqtungata imanginni. Kajuuqattaqtut unuqtuni qirniqtanik taqsaralaqtut tunungainni amma qaulluniqsaulluti naappasikkut. Uugait mikittutini kavisiilit.

Nanituinnaarningit

Nunarjarmi, Uugait ukiuqtaqtulimaamiittut. Kanataup Ukiuqtaqtungani, Ukiuqtaqtuup Tariurjuanganiisut unuqtualuulluti. Uunarnimiisut Uugait pirunninginnut akunningani 0 °C amma 4 °C.

Uumajuqarviujut pimmariuningit amma pimmariuninga inungnut

Uugait pilluatarajaujut Ukiuqtaqtuup tariungani avatiqaqtiginningini, ikajuutilit 75 pusanitinginni uummaksautini siammaktitnirmi taakkuniga imarmiutani nuuttuunnannangittuni amma qimirluqatnirut (iqaluit, nattiat, qilalugait, amma tariurmuit tingmiat). Tuugaaliit nirjuaqattaqtut Uugarni. Taimainninganut, unurninginnullu, Uugait pimmariqatajutut nirjaksallutti uumajunut Inungnut nirjavaktunut. Uugait pijaunasuvangmijut unuqtunut Inuit nunalinginni.

Atutsiarnirmut isumaalunniq

Maannaujuk piluqtaillimanirmut isumaaluutitaqanngittuq Uugarnut. Silaup asijiqpallianinga aktuinicasuq sikuqannginniqsaulirnirmut Ualinirmiut Tariungani taimainninganut unurniqsanai tangiqaqqujingittuni pitaqalirningani, nirjaksalluatat Uugarnut, taimainninganut uugait anginiqsaulirnunaqtut unurniqsaulirlitiliunniit. Kisianili, unuqtualuit Pasivik siurarmiutat iqalukutaat (*Ammodytes pacificus*) inuusuktut qaujijaujariulaqtut 2010-2011-mi amma inangiqsituinnariilut Uugarni sikutaqarunniqpalliatillugu.

Taakkua pitaqannginniqsaulipata ulavisaqjunnaqtuq taasuming Ukiuqtaqtumi tariurmii niqksanit uiguliriiktuni, ungasiktualungmут aktujunnaqtuni.

Amigarijaujut maannaujuk qaujimajaujunit

Uugait nautiqsuqtajutut tukisiumakkanninrmut qanuq silaup asijiqpallianinga suurlu sikuqannginniqsauniq, tariurjuap qaangani uunajunniqsamai

Niglinaqtuni imaani nanijausuut Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani, Uugait niravaktut imarmiutani nuuttuunnannangittuni amma nirjaksalluatut nattirnut, qilalugarnut, tariurmii tingmanut, inungnullu. (aijiinggaq: Bjorn Guliksen)

Saangajuq mappiqtugaq amma taliqpiani: Siku pimmariujuq najuqtaulluni makkutunut Uugarnut. Atuinnautittijuq nirijaksani (suurlu tariurmii aqajait) amma pijaurjaiqsimatititisuq niravaktuni. (aijiinggaq: Peter Leopold)

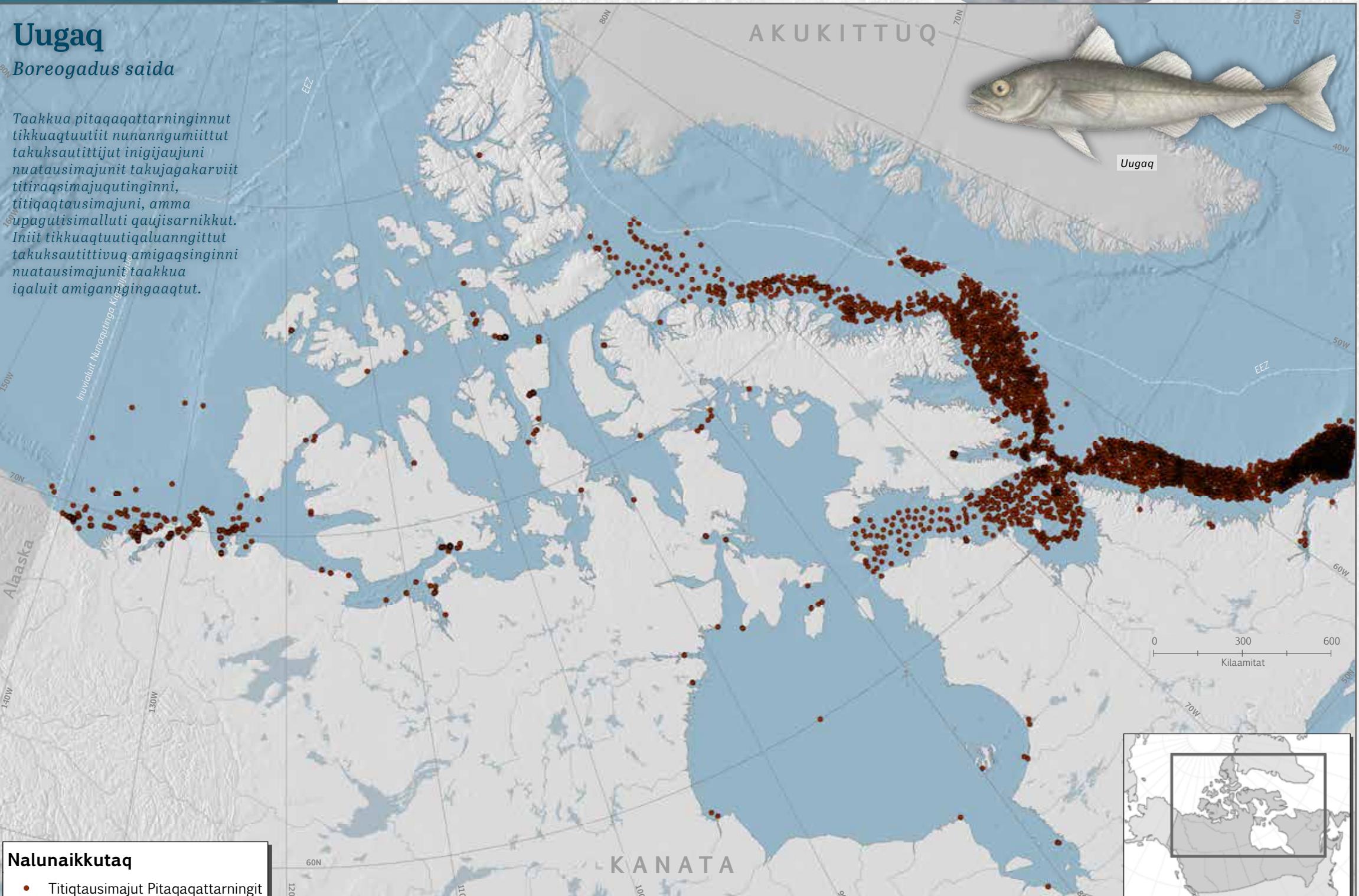
Uugaq

Boreogadus saida

Taakkua pitaqatattarninginnut tikkuaqtuutiit nunanngumiittut takuksautittijut inigijaujuni nuatausimajunit takujagakarvii titiraqsimajuqutinginni, titiqaqtusimajuni, amma upagutismalluti qaujisarnikkut. Initit tikkuaqtuutiqaluanngittut takuksautittivuq amigaqsinginni nuatausimajunit taakkua iqaluit amiganigingaaqtut.

NalunaikkutAQ

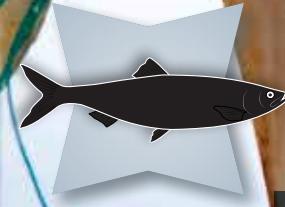
- Titigausimajut Pitaqatattarningit

imaqarninga, nirjaksattiavakkaniit tappaungappalianingit sannginiqsanut anurinut (pilirijusiuq anuraarniq imauq qaangagut sanngiliqittisuug imauq qulaani, asuilaak imarmi itiniqsmi qulaanuusisuuq), amma silataaniningaaqtut umajuit aktuiniqaraqajutut unurninginni. Qaujisarniqtaqaraluaqtillugu taakkunani uumajuni, ilinniakkanirialiit uumaninginni amma unurninginni, asinginnillu sanasimaninginni najuqpattaminillu.

NUATAUSIMAJUT NAKINNAARNINGIT

- Titigausimajut Pitaqatattarningit: OBIIS. 2016. Nunaruallimmi qonuqqalliajut Tariurjuami Qanuinniijuni Tukisigiarvingani. Gavamaaqtiginingitut Tariurjuallinrmut Katimajut taakkunangna UNESCO. Atuqtaajuq: 17/02/2016. <http://www.obiis.org>
- Nunaruallutarmut Nuatausimajut: Nunannguaq Kanatomi i:tM, ESRI, Flanders Tariurmut Pilirivvik, Nunaruallatooq.

IQQANGANIISUUT IQALUIT

TARIURMIAMMA
IMATTIANGMUT
SUVAIJARIAQATTAQTUT
IQALUIT

- Imattiangmut
Suvajariaqatqaqtut
Iqaluit
- Akunniqsuqtumiitut
Iqaluit
- **Iqqanganiisut Iqaluit**
- Anginiqsanut
Niqiksirajuut Iqaluit

Qaliralik

Qanuilinganirijatuqangit

Qaliralik (*Reinhardtius hippoglossoides*) itijumiutaujuq saattuulluni iqaluk niglinaqtuni imaaniisut ilagijaalluti taakkununga Pleuronectidae. Taakkua iqaluit qaujimajaungmijut "taliqpian ijlil" suuqaimma nallangasautt iqqangani taliqpininganittu ijingillu illuktu tailiqpingaaenganiimmatik qanigijanganilluunnit niqauan. Nirigajusuungut taakkuangungmijut tisijuni saunilingni, cephalopods-nguniraqtajuni, amma iqalungni uumavaktuni tariup iqqangata qanigijanganni. Atlaantik Tariurjuangata uanganakpasiani, Qaliralit ingirrakkaalui. Kanatami, Qaliralit taijagajungmijut Akukittuup Qaliralingit uvvaluunniit Qaliralik.

Nanituinnaarningit

Qaliralit namituinnaaqut Ukiuqtaqtuup imanginni ukiuqtaqtumi, Atlaantik uangnanganilu, Ukiuqtaqtumi, amma Pasivik Tariurjuanginni, tauvanilu Bering amma Chukchi tarlunginni. Itinrimisut 1-2,200 uuktuutini amma naniaugaqjusuut itinilinni 500-1,000 uuktuutini. Kanatami, unuqtualuit Atlaatik uangnakpasiani tauvanngat Gulf of St. Lawrence-mit itijumut Grand Banks-nut Niuvanlanmi amma uangnanganut Qikiqtaaluup Ikirasanganut amma Sannirutiup Imanganut Nunavuup kanangnakpasiata sijjangani. Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani, unuqtualuit Tinujjarvingmi, Sullualungmiitut amma Ungavamit, tauvaniisuuungummijut Smith Imangani. Sivulliqpaami titiraqtaulaqtuq Qaliralinnut Ualinirmiut Tariungani, Kanataap Ukiuqtaqtungata ualiningani, titiraqtaujujuq 1995-mi.

Pimmariuuninga Inungnut

Qaliralit pimmariegijaujut niurritiqarnirmut iqalugasuarnirmut Kanataap Ukiuqtaqtungata nunalininginnut kanangnanganiiutuni. Kanatami pingasut tisamaajuni Inuit Nunataarutingit kuutaqaqtut niurritiqarnirmut nangminirijaujukut amma Nunaqqaqqaqsimajunut nangminirijaujunut. Sannirutiup Imangani iqalugasuarnirmut kuuta Nunavummuungallattaqtut, angqtausimajuq iqalulirinirmut ministamat. 2010-mi, Nunavik Ukiuqtaqtumi Niqitaarvik amma Laapataumi Inuit Pivallajulirijikkut Kuapuriisakkut (Nunatsiavut) atuni kuutaqlauqtut 70 taans/arraagumut Qikiqtaaluup Ikirasangata iqalugasuarnirmut. Turngat Iqalulirijikkut Kuapanga Nunatsiavummi katilimaqaqtugi 160 taansnik/arraagumut.

Atutsiarnirmut isumaalunniq

Imarmiatalirijikkut Tariurjulirijikkullu Kanatami llaliutisimajumi Iqalulirinirmut Aulattinirmiit Parnautiliit Qaliralingnut pingannangani Sannirutiup Imangani amma Qikiqtaaluup Ikirasangani. Ujjiqsurnirmut aturnirmi qassinginniinnginnut aulattinirmut atuqattaqtut. Ujjiqsurnirmut aturnirmi tukiqaqtuq ujjirusulluni autlattinirmut isumaliurinirmut, suurlu nalunaiqsinasunnirmut katilimaqaqtugit pijaujunnaqtuni amma kuitan aaqqiksuinirmi, qaujisatqulirinirmut tukisigiarutit nalunaqtillugit. Qaujimajaurjaqtut suvajarviuqattaqtut Qaliralingnut itijumiisut sivingajumi Laapatuap amma Niuvanlaan uangnakpasiasi sijjanginni. Niurrutiqarnirmut iqalugasunniq amma uqsalungmut gaasimullu qanuiliuqtuquatinnaiali taikanissainnaq atauttikku; taimaimmat sapujjarialit suvajarviuusuni pimmariujuq pitaqalikkanniullugu.

Sikumi Qaliralinniarniq qanigijaani
Kangiqtugaapik, Nunavut.
(ajjinnguaq: Henry Huntington)

Mappiqtugaq Saangajuq: Pissiurniq qaliralingni asinginnillu iqalungni piqqusituqauvuq suruittailinirmiit pimmariujumi nirjaksami.
(ajjinnguaq: Mark Hannaford)

Qaliralik

Reinhardtius hippoglossoides

Taakkua pitaqaqattarninginnut tikkuaqtuutiit nunangumiitut takuksautittijut inigijaujuni nuatausimajunit takujagakarviit titiraqsimajuqtinginni, titiqaqtausimajuni, amma upagutisimalluti qaujisarnikkut. Initit tikkuaqtuutiqaluanngittut takuksautittivuq amigaqsinginni nuatausimajunit taakkua iqaluit amigannginggaqtut. Namitninginrinut nalungaikkuttag saqqiaqtaq tamaani kiggaktuivuq namiigiaiksanginni tunngaviqtaqtut namiigiaiksanginni qaujimajaujuni.

NalunaikkutAQ

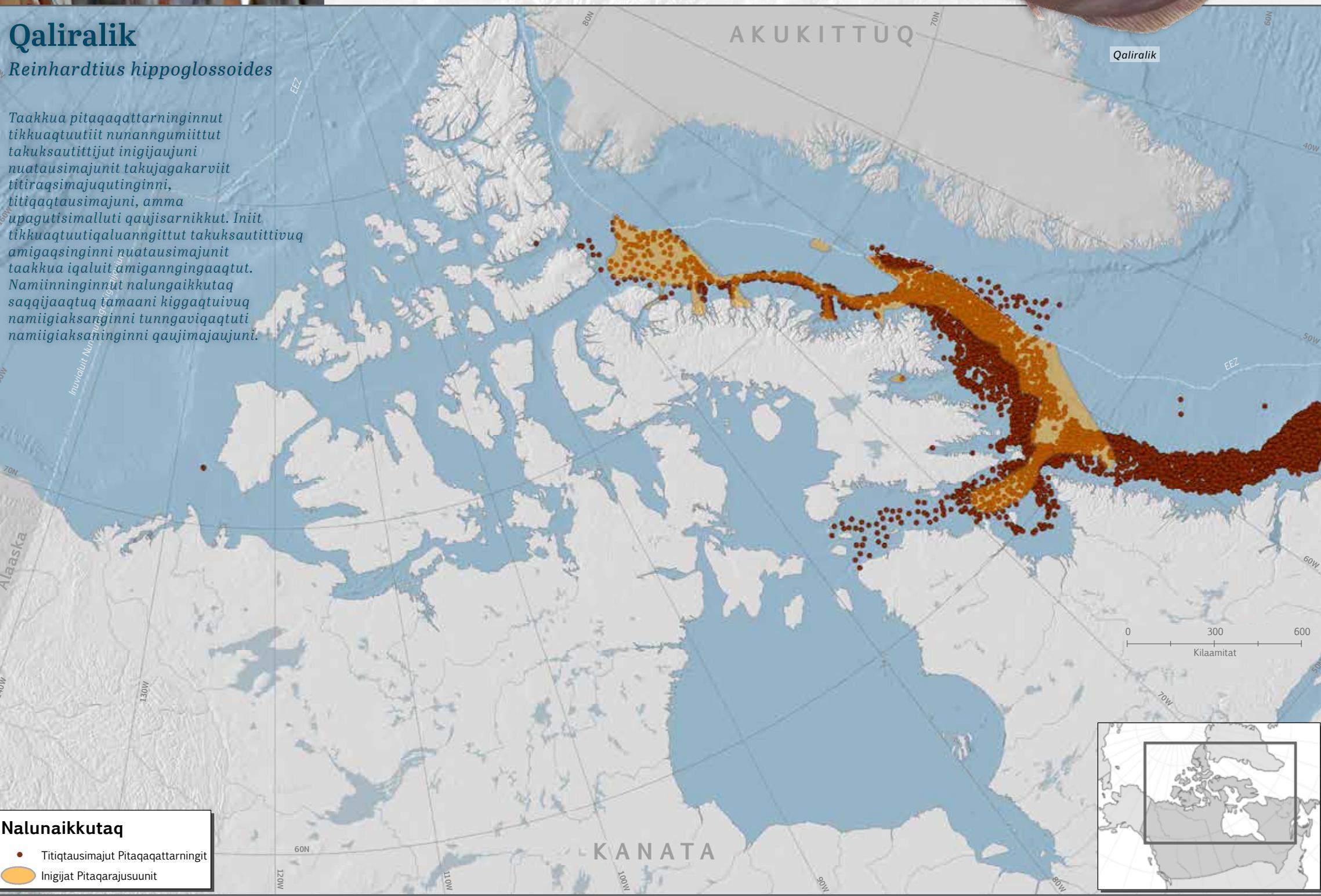
- Titqtausimajut Pitaqaqattarningit
- Inigijat Pitaqarajuusut

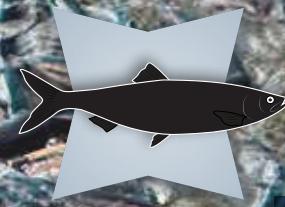
Amigarijaujut maannaujuq qaujimajaujunit

Namiillattaanilimaangit Qaliralijut Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani Kanatami qaujimajaujngittuq, amma qaujimaluanngittut najuqtajut iliqqusingiluunniit Qaliralijut qitiani ualininganillu Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani.

NUATAUSIMAJUT NAKINNGAARNINGIT

- Titqtausimajut Pitaqaqattarningit: OBIS. 2016. Nunavutlimomi qanuippalliojut Tariurjuami Qanuinniujut Tukisigiarvingani. Govarnouaqtagiingitut Tariurjulirinirmut Katimajut taakkunganga UNESCO. Atuqtaujuq: 17/02/2016. http://www.iobis.org.
- Inigijat Pitaqarajuusut: Stephenson, S.A., amma L. Hartwig. 2010. "The Arctic Marine Workshop: Freshwater Institute Winnipeg, Manitoba, February 16-17, 2010." Can. Manuscript Rep. Fish. Aquat. Sci. 2934 vi + 67 mappiqtugaq.
- Nunanguarluatarmut Nuatausimajut: Nunangueq Kanatami t:1M, ESRI, Flanders Tariurm Pilirivik, Nunanguarluatooq.

ANGINIQSANUT NIQIKSARIJAUJUT IQALUIT – 1

**ARIURMIAMMA
IMATTIANGMUT
SUVAIJARIAQATTAQTUT
IQALUIT**

- Imattiangmut
Suvaijariaqatqaqtut
Iqaluit
- Akunniqsuqtumiitut
Iqaluit
- Iqqanganiisut Iqaluit
- ➡ **Anginiqsanut
Niqiksarijaujut Iqaluit**

Igligaq

Qanuilinganirijatuqangit

Igligaq (*Mallotus villosus*) uumakutaarunnannittuq iqualuk ilagiajuq taakkunungaaecies of fish belongin Osmeridae, qaujimajaujmijut imaa Northern Smelt ilagiit. Tiqittuutuqut iqualuit pirusut 25 cm-palungnut. Igligaq unuqtualuit inigijaujuni Kanataap Ukiuqtaqtungani namiinnnginni, unuqtualuuut sijjaqpasingni. Sikusimanngittumi imarmiutaujut tariurjuarmi ikkattuniisut amma 725 uuktuutinik itinilinni.

Igligat niriqattaqtut niglasuktumi Ukiuqtaqtuuq imanginni niravktuti qupirruarjut imarmiutani suurlu Tangiqaqqujingittuni, tisijumi sauniralaalinni, kumangni, amma iqalungi tiquittuni. Katinngausut unuqtualuullti amma uumattiarinnaqtut taikani Ukiuqtaqtumi tariurmii niqksanit uiguliriiktuni. Igligaq marrunnik suvaijanirmut iliqqusilut, sijjam suvaijasuut uunajunniqsani imarni amma itiniqsami suvaijanirmi niglasungniqsami imaanii. Tisamani ukuqpaluktillogit suvaijasuut amma tuqugajusut suvaijarniuringani.

Nanituinnaarningit

Nunarjulimaami, Igligaq nunarjuarmi ukiuqtaqtulimaami nanituinnaqtut, tariurjuarnillu Kanataap ukiuqtaqtungani, Mialigarni (Alaska), Rasami, Eurasiami, Akukittuni, amma Iceland-mi. Kanatami Mialiganillu, Igligaq taavaniisut Glacier Tasiujangani, Alaaskami ualinirmi tappaunga Ukiuqtaqtumi amma Atlantikmi sijjani tauvunga Sainte-Flavie, Kuapakmi St. Lawrence Kuungani. Kanataap Ukiuqtaqtungani, nanijausuut ikkaktuni itjuniglu tavani Ualinirmiut Tariungani, Amansan Imangani, Queen Maude Gulf-ni, Tallurutiup Imangani, Amittuup Tariungani, Kangiqsualuup Iluun amma Siginirmiuni, Sullulungmi, Sannirutiup Imangani, amma Qikiqtaaluup Ikirasangani.

Uumajuqarivjut pimmariuningit

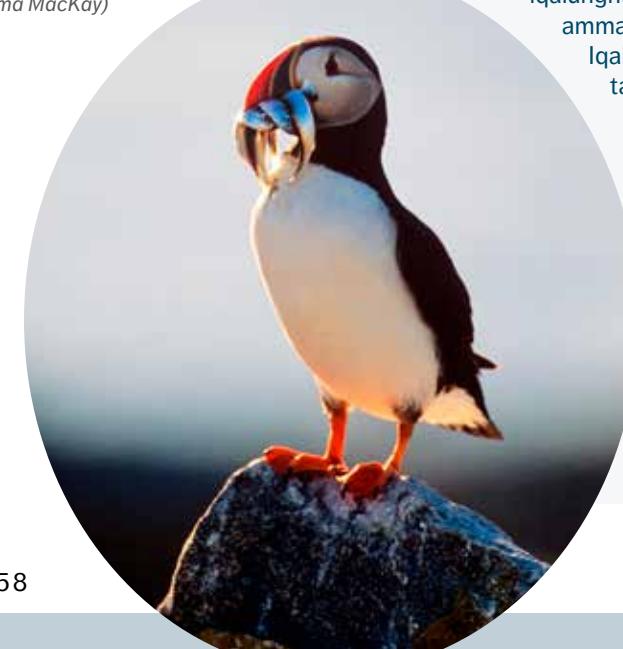
amma pimmariuninga inungnun

Igligaq pimmarijuut Ukiuqtaqtumi tariurmii niqksanit uiguliriiktuni niriqaujuutasuungummata aktuniqsanit iqalungnut suurlu uugarnut (ilagiit Gadidae) amma imattiangmut suvaijariaqatqaqtut Iqaluit Tariurjuutanut (*Salvelinus alpinus*), tariurmii tingmiat suurlu Akpangnut amma puijinut suurlu Qilalugarnut.

Kiggaqtuingmijut unuqtualungi katilimaaqtugit uqumainningit atuinnaunjuni niriqasulluti taakkununga uumajunut. Taimailinganeringanit tavani niqksanit uiguliriiktuni, unurninginnullu, Igligaq pimmarijuangujut uumajunut Inungnun niriqauvaktunut. Ilakkannirlugu, Igligaq niriqauvaktut Qikiqtarmiunut Inungnun (Nunavut) amma Laapatuap Inungnunut (Nunatsiavut). Unuqtualuullti imaanii galuktausuut niriqauvaktut uujuulluti, mikigaulluti, pissiliangullutiluunniit.

Atutsiarnirmut isumaalunniq

Maannaujuq piluaqtailimanirmut isumaaluutitaqanngittuq Igligarnut. Igligaq qaujimajaujut qilamikuluk asijjiinnaujaqtut namiigiaxsanginni silaup asijjirninga maliglugu, uanganganuujuumisut imaq

Igligaq

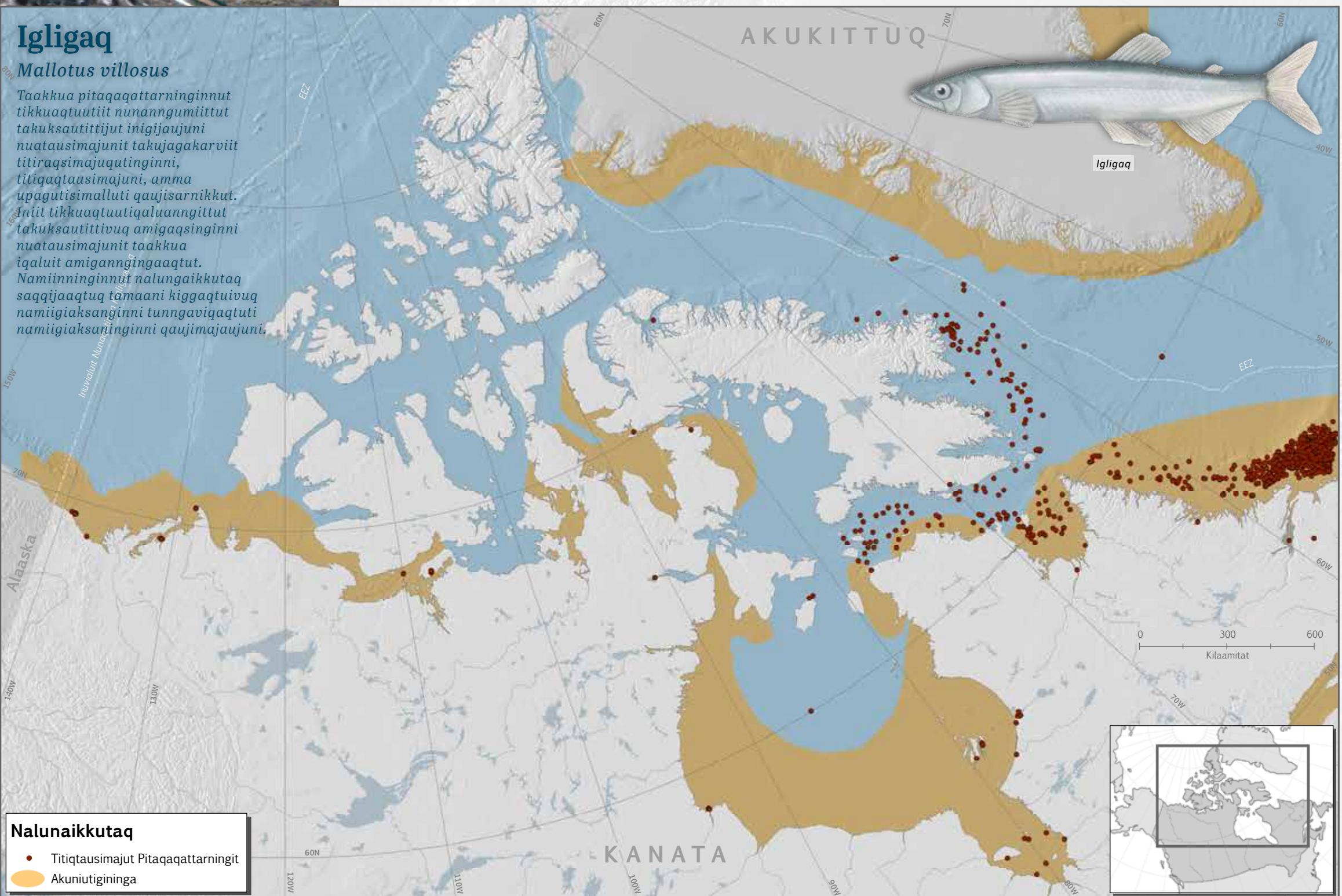
Mallotus villosus

Taakkua pitaqaqtarninginnut tikkuagtuutit nunanngumiittut takuksautittijut inigijaujuni nuatausimajunit takujagakarviit titiraqsimajuqutinginni, titiqaqtasimajuni, amma upagutismalluti qaujisarnikkut. Inuit tikkuagtuqtiquluanngittut takuksautittivuq amigaqsinginni nuatausimajunit taakkua iqualuit amiganngingaaqtut. Namiininginnut nalungaikkutaq saqqijaqtuq tamaani kiggaqtuivuq namiigiaxsanginni tunngaviqaqtutuq namiigiaxsannginni qaujimajaujuni.

NalunaikkutAQ

- Titqtausimajut Pitaqaqtarningit
- Akuniutigininga

Mappiqtugaq Saangajuq: Angusalluk amma arnarluk Igligaq suvaijannaqsitillugu. (ajinnguaq: Rolf Hicker)

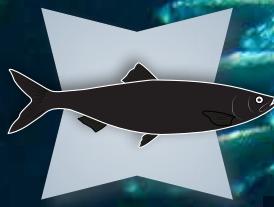
uunajunniqsauliqtillugu. Sialup asijjiqpallianinga tariurmii uunajunniqsauliqtittijuq unurniqsani Igligaqalitunnarrialik unulauqsimangikkaluqtuni inni. Ikajuutiqatunnarrialik Igligaqtusunut qulaani uqausijuni piunngitunnarrialik uumajunut inangiqtajunnaqtunut, suurlu Ugait (*Boreogadus saida*).

Amigarijaujut maannaujuq qaujimajaujunit

Maannaujuq namillattaaniilimaangit Igligajut Ukiuqtaqtuuq Tariurjuangani Kanatami qaujimajaunngittuq. Igligaq nauttiqsuqtajut tukisiumaniqsauirmut silaup asijjirninga qanuq aktuiniqaniarmangaq namiiqattalirninginni.

NUATAUSIMAJUT NAKINNAARNINGIT

- Titqtausimajut Pitaqaqtarningit: OBIS. 2016. Nunarjulimaami qanuippallijut Tariurjuani Qanunniujuni Tukisigiarvingani. Govamaqtigiaqtitut Tariurjualinirnuit Katimajuit taakkunanga UNESCO. Atuqtuaq: 17/02/2019. <http://www.iobis.org>
- Naminningit: Aqqaqtausimajuq taikanga Dodson et al. 2007. "Trans-Arctic dispersals and the evolution of a circum-polar marine fish species complex, the capelin (*Mallotus villosus*)."*Molecular Ecology*, 16:5030–5043. doi:10.1111/j.1365-294X.2007.03559.x; Aqqaqtausimajuq taikanga Carssadden, J. E., amma Vilhjalmsson, H. 2002. Ajinnguaq 1 – "Capelin - what are they good for?" *ICES Journal of Marine Science*, 59: 863–869. doi:10.1006/jmsc.2002.1283.
- Nunanguarluatarmut Nuatausimajut: Nunannguaq Kanatami 1:1M, ESRI, Flanders Tariurmuit Pilirvik, Nunarjullatqaq.

ANGINIQSANUT NIQIKSARIJAUJUT IQALUIT – 2

ARIURMIAMMA
IMATTIANGMUT
SUVAIJARIAQATTAQTUT
IQALUIT

- Imattiangmut
Suvaijariaqatqaqtut
Iqaluit
- Akunniqsuqtumiitut
Iqaluit
- Iqqanganiisut Iqaluit
- **Anginiqsanut
Niqiksarijaujut Iqaluit**

Pasivik Kapisilik amma Atlaantik Kapisilik

Qanuilinganirijatuqangit

Kapisilik tigittut, qaulluqtat, mikijut iqaluit sikusimanggitturmiaut tarirjuarmi. Pasivik Kapisilik (*Clupea pallasi*) amma Atlantic Herring (*Clupea harengus*) ikkattumiitunnaqtut sijjaqpasingmii nunarjuap aviksimaningit nunamut tungajumi, nanajaujunnaqtut itinilimmi 475 uuktuutini amma 364 uuktuutini. Atlaantik Kapisilik pirusut takiniqaqtumi 45 cm, ukiuqqutuniqpaaq titiqtausimajuq 25-nik arraagut. Pasivik Kapisilik pirusut takiniqaqtumi 46 cm, ukiuqqutuniqpaaq titiqtausimajuq 19-nik arraagut. Atlaantik Kapisilik unurniqpaanguataujut tarirumi iqaluqtutinun narjalimalaami. Ukiuqtaqtuup Tariurjuangata Nigiani, Atlaantik amma Pasivik Kapisilik innait suvangillu pimmariujut niurritiqaqpaktunut iqalugasuaqtinut.

Kapisilik katinngausut suvajarnaqsillugu, ukiunnirmut, amma nirinirmut. Maliksautisut ingirranijuuni ilinnaqtaujut iqalutuqaunniqsani. Innauniqsat kapisilik ullukkut itiniqsamiisut amma ikkaniqsamuusut unnuakkut nirinirmut, qaumaniq pimmariqataujuq ingirravanninginnut. Tamaakkik ingirrasut qaningit mappingalluti, nirisut irruqtuinikkut imarmiutut piruqtut attiqianggittunit tangiqaqqujingitnullu, tisijuni saunilingut, amma iqalungni tigittuni. Atausimi amma marruunnik ukiuliit kapisiliktiq nirkuvaktut pirulisaqtaillugit Igligajuni (*Mallotus villosus*).

Nanituinnaarningit

Nunarjalimalaami, kapisilik uangananganiittut Atlaantik amma Pasivik Tariurjuanginni Ukiuqtaqtuullu Tariurjuangani. Kanataup Ukiuqtaqtunga, Pasivik Kapisilik nanijausut Kuin Maat Imangai amma Ualinirmiut Tariungani amma Amansiaq Imangani, Liverpool amma Wood Tasiusarni, nigianillu sijjanginni Igahak Nunatsiaq amma Nunavut kiglingani. Atlaantik Kapisilik nanijausut Siginirmiuni, Kangiqsualuup Iluani, Sullualummi, amma Tallurutiup Imangani.

Uumajuqarviujut pimmariuningit amma pimmariuninga inungnuta

Unuqtut iqaluit, tingmiat, puijillu nirivaktut kapisilingni. Taimaimmat, kapisilik pimmariqataujut Ukiuqtaqtumi tarirumi niqksanit uigulirriktuni. Pasivik Kapisilik nalunaiqtausimajuq pimmariugialluti iqalungni Paulatuq nunalingani, nirijausut Ualinirmiut Kuungata Inunginnut Inuvialuit Nunangani. Atlaantik Kapisilik nirijausut Makkvik Inunginnut Nunatsiavummi.

Atutsiarnirmut isumaalunniq

Maannaujuq piluaqtallimanirmut isumaaluuittaqanngittuq kapisilingnut Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani. Nalunaiqtausimajuq anginigut qassiuuningillu kapisiliit quvvariasiut uunajuniqsani tarirjuarmi. Kapisilik katilimaqtugit uqumainningut quvvariatiunnarrialik silaup asijjiqpallianinganut Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani.

Makkutuq Atlaantik Kapisilik (*Clupea harengus*). (ajjinnguaq: Blickwinkel)

Mappiqtugaq Saangajuq: Pasivik Kapisilik ingirraqatigiisut niriijaattailimanirmut amma naluqtiqtsinirmut. (ajjinnguaq: Manfred Ruckszio)

Atlaantik amma Pasivik Kapisilik

Clupea harengus amma
Clupea pallasi

Taakkua pitaqaqattarninginnut tikkuaqtuutiit nunanngumiittut takuksautittijut inigijaujuni nuatausimajunit takujagakarviit titiraqsimajuqutinginni, titiqaqtausimajuni, amma upagutismallutuqaujisarnikkut. Init tikkuaqtuutiqaluunngittut takuksautittiuq amigaqsinginni nuatausimajunit taakkua iqaluit amigaqningingaaqtut.

Kapisilik katinngausut suvajarnaqsillugu, ukiunnirmut, amma nirinirmut. Maliksautisut ingirranijuuni ilinnaqtaujut iqalutuqaunniqsani. Innauniqsat kapisilik ullukkut itiniqsamiisut amma ikkaniqsamuusut unnuakkut nirinirmut, qaumaniq pimmariqataujuq ingirravanninginnut. Tamaakkik ingirrasut qaningit mappingalluti, nirisut irruqtuinikkut imarmiutut piruqtut attiqianggittunit tangiqaqqujingitnullu, tisijuni saunilingut, amma iqalungni tigittuni. Atausimi amma marruunnik ukiuliit kapisiliktiq nirkuvaktut pirulisaqtaillugit Igligajuni (*Mallotus villosus*).

Nalunaikkutat

Pasivik Kapisilik

- Titiqtausimajut Pitaqaqattarningit

Atlaantik Kapisilik

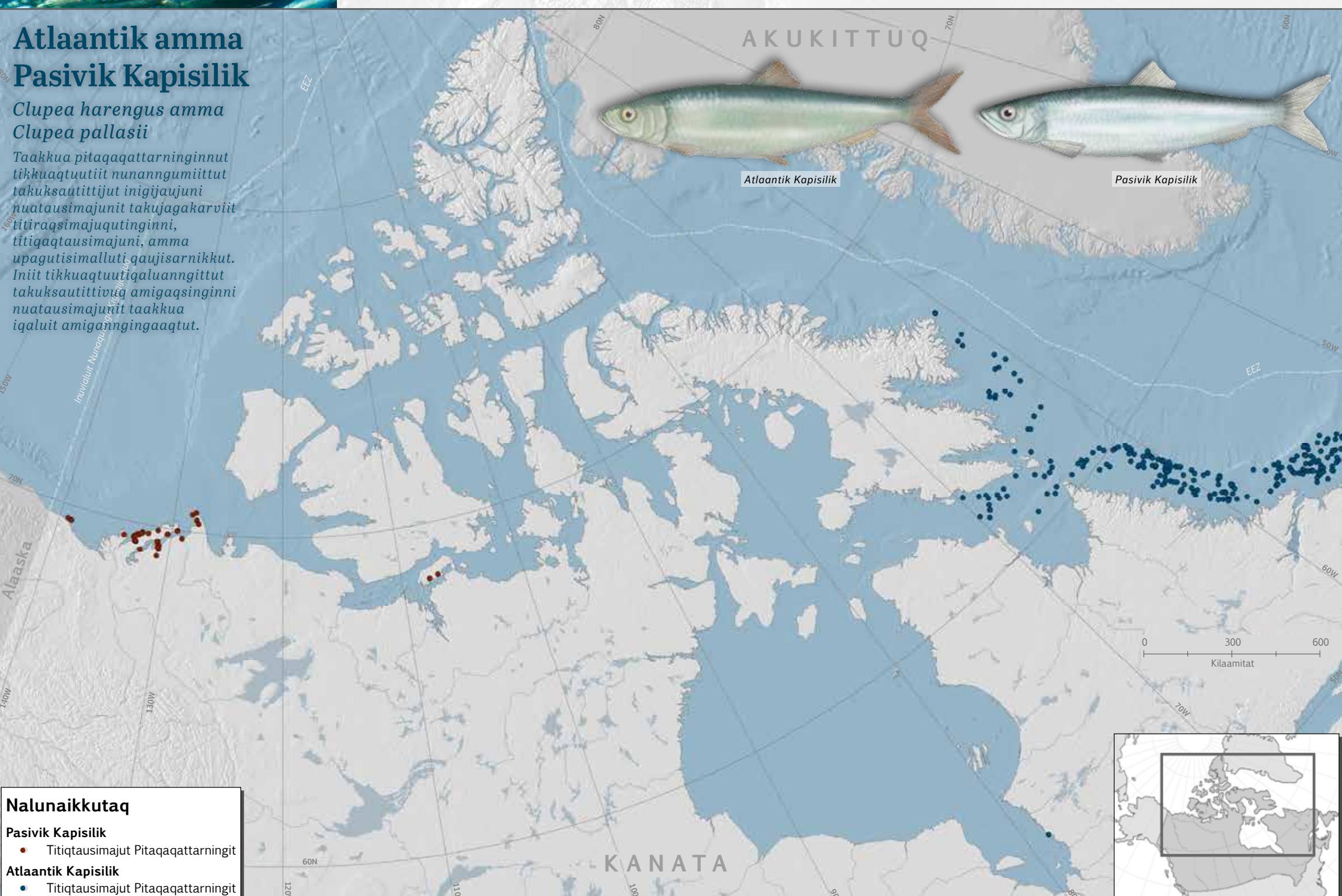
- Titiqtausimajut Pitaqaqattarningit

Amigarijaujut maannaujuq quajimajaujunit

Maannaujuq namiiillattaanilimaangit Atlaantik amma Pasivik Kapisilik Ukiuqtaqtuup Tariurjuangani Kanatami quajimajaunngittuq. Ilinniakkiranirliit uamaninginni amma unurninginni, asinginnillu sanasimanagerinni najuqpattaminillu Kanataup Ukiuqtaqtungata tarirunginni. Tukisiuumattiannginnirmut iqalungni Ukiuqtaqtumi pijutaujuq anginiganut amma sikusimaaqtarninganut arraagulimaapalungmi, quasijaraksani amma quajisarnirmi aksururnaqtuq akitullunilu.

NUATAUSIMAJUT NAKINNGAARNINGIT

- Titiqtausimajut Pitaqaqattarningit: OBIS. 2016. Nunarjalimalaami qanuqpalliat Tarirjuami Qanunniujuni Tukisiugiringani. Gavaqutigtinginngitut Tarirjualinirmut Katimajit taakkunganga UNESCO. Atuqaujuq: 17/02/2016. <http://www.iobis.org>
- Nunanguarluartarmut Nuatausimajut: Nunannguaq Kanatami 1:M, ESRI, Flanders Tarirumut Pilirivik, Nunarjullatuaq.

UQALIMAAKKANNIRNIQ

IQALUIT

Bennett, J., amma S. Rowley. 2004. "Uqalurait: An Oral History of Nunavut." Montreal amma Kingston: McGill–Queen University Press.

Breton-Honeyman, K., M. O. Hammill, C. M. Furgal, amma B. Hickie. 2016. "Inuit Knowledge of Beluga Whale (*Delphinapterus leucas*) Foraging Ecology in Nunavik (Arctic Quebec), Canada." *Canadian Journal of Zoology* 94 (10): 713–26.

Canadian Encyclopedia. 2017. "Fishes."

Coad, B. W., amma J. D. Reist. 2004. "Annotated List of the Arctic Marine Fishes of Canada." *Canadian Manuscript Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2674.

Department of Fisheries and Oceans Canada (Imarmiutalirijikkut Tariurjularijikkullu Kanatami), Qitiani amma Ukiuqtatqumi. 2001. "Northern Labrador Arctic Charr." Canadian Science Advisory Secretariat (Kanatami Qaujisarnilirinirmut Uqaujjuijikkut Pilirivvingat), Qaujisarnilirinirmut Uqaujjuijikkut Unikkangat D2-07(2001). Aatuva: Imarmiutalirijikkut.

—. 2013. "Update Assessment of the Cambridge Bay Arctic Char Fishery, 1960 to 2009." Canadian Science Advisory Secretariat (Kanatami Qaujisarnilirinirmut Uqaujjuijikkut Pilirivvingat), Qaujisarnilirinirmut Uqaujjuijikkut Unikkangat 2013/051.

Ferguson, S. H., L. L. Loseto, amma M. L. Mallory. 2010. "A Little Less Arctic: Top Predators in the World's Largest Northern Inland Sea, Hudson Bay." New York: Springer Science and Business Media.

Fishbase. 2012. "Family Ammodytidae—Sand Lances."

Gaton, A. J., K. Woo, amma J. M. Hipfner. 2003. "Trends in Forage Fish Populations in Northern Hudson Bay since 1981, as Determined from the Diet of Nestling Thick-Billed Murres *Uria lomvia*." *Arctic* 56 (3): 227–33.

Gavamatuqakkunni Katimajiralaat Imarmiutalirinirmut amma Tariurjularinirmut. 2009. "Nunavut Marine Fisheries: Quotas and Harbours." Unikkaaliangat taakkuu Gavamatuqakkunni Katimajiralaat Imarmiutalirinirmut amma Tariurjularinirmut. Aatuva.

Mecklenburg, C. W., I. Byrkjedal, J. S. Christiansen, O. V. Karamushko, A. Lynghammar, amma P. R. Møller. 2013. "List of Marine Fishes of the Arctic Region Annotated with Common Names and Zoogeographic Characterizations." Akureyri, Iceland: Conservation of Arctic Flora and Fauna.

Morrison, D., amma G. H. Germain. 1995. "Inuit: Glimpses of an Arctic Past." Hull, Kuapak: Canadian Museum of Civilization (Kanatami Takujagaqarvik Inuuilirinirmut).

Mueter, F. J., J. D. Reist, A. R. Majewski, C. D. Sawatzky, J. S. Christiansen, K. J. Hedges, B. W. Coad, O. V. Karamushko, R. R. Lauth, A. Lynghammar, S. A. MacPhee, amma C.W. Mecklenburg. 2013. "Marine Fishes of the Arctic." CAFF Arctic Report Card: Nutaannuqtaunainga 2013-mut.

Niuvanlan amma Laapatua Gavamanga, Iqalulirijikkut amma Imalirijikkut Pilirivvingat. Ulluqanngittuq. "Emerging Species Profile Sheets: Northern Sand Lance (*Ammodytes dubius*)."

Nunatsiarmi Gavamakkut. 1991. "Inuvialuit Pitqusiit: The Culture of the Inuvialuit." Yellowknife: Inuvialuit Inulirinirmut Pivalliatittinirmi Piliriaksaq amma Nunatsiarmi Gavamakkut Ilinniarnilirijikkut Pilirivvinga.

Nuttall, M. 2005. "Hunting, Herding, Fishing and Gathering: Indigenous Peoples and Renewable Resource Use in the Arctic." Aviksimajuq 12 taikani Arctic Climate Impact Assessment, 649–90. Cambridge: Cambridge University Press.

Priest, H., amma P. J. Usher. 2004. "The Nunavut Wildlife Harvest Study: Final Report." Iqaluit: Nunavummi Uumajulirijirjuakkut Katimajingit.

Usher, P. 2002. "Inuvialuit Use of the Beaufort Sea and Its Resources, 1960–2000." *Arctic* 55(1): 18–28.

West Kitikmeot Slave Study Society (WKSSS). 2008. "West Kitikmeot Slave Study State of Knowledge Report—2007 Update." Pivagijaqtaujuq taakkununga SENES Consultants. Yellowknife: Environment and Natural Resources (Avatilirinirmut amma Nunaminngaaqtulirinirmut), Nunatsiaq.

Berkes, F. 1990. "Native Subsistence Fisheries: A Synthesis of Harvest Studies in Canada." *Arctic* 43 (1): 35–42.

Brunner, P. C., M. R. Douglas, A. Osinov, C. C. Wilson, amma L. Bernatchez. 2001. "Holarctic Phylogeography of Arctic Charr (*Salvelinus alpinus* L.) Inferred from Mitochondrial DNA Sequences." *Evolution* 55: 573–86.

Coad, B. W., amma J. D. Reist. 2004. "Annotated List of the Arctic Marine Fishes of Canada." *Canadian Manuscript Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2674.

COSEWIC. 2010. "COSEWIC Assessment and Status Report on the Dolly Varden *Salvelinus malma* malma (Western Arctic Populations) in Canada." Aatuva: Committee on the Status of Endangered Wildlife in Canada (Katimajiralaat Ulurianaqtumiittunut Uumajunut Qanuilingaliriksanginnut Kanatami).

Egeland, G. M., Inuvialuit Nunanga Ajauqtuijikkut Katimajiralaangit, amma CINE Iqqanaijaqtit amma Iluniqaqtit Isulitiliqitut. 2010a. "Inuit Health Survey 2007–2008: Inuvialuit Settlement Region." Ste. Anne-de-Bellevue, Kuapak: Centre for Indigenous Peoples' Nutrition and Environment, School of Dietetics and Human Nutrition, McGill University.

—. 2010b. "Inuit Health Survey 2007–2008: Nunavut." Ste. Anne-de-Bellevue, Kuapak: Centre for Indigenous Peoples' Nutrition and Environment, School of Dietetics and Human Nutrition, McGill University.

Fisheries and Oceans Canada (Imarmiutalirijikkut Tariurjularijikkullu Kanatami). 2017. "Arctic Char."

Igoe, F., amma J. Hammar. 2004. "The Arctic Char *Salvelinus alpinus* (L.) Species Complex in Ireland: A Secretive and Threatened Ice Age Relict." *Biology and Environment* 104: 73–92.

Stephenson, S. 2004. "Harvest Studies in the Inuvialuit Settlement Region, Northwest Territories, Canada: 1999 and 2001–2003." *Canadian Manuscript Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2700.

Uumajuit Attarnaqtumiittuq Kikkutuinnarnut Atiliugsimavik. 2017. "Species Profile: Dolly Varden Western Arctic Populations."

Uugaq

Coad, B. W., amma J. D. Reist. 2004. "Annotated List of the Arctic Marine Fishes of Canada." *Canadian Manuscript Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2674.

Falardeau, M., D. Robert, amma L. Fortier. 2014. "Could the Planktonic Stages of Polar Cod and Pacific Sand Lance Compete for Food in the Warming Beaufort Sea?" *ICES Journal of Marine Science* 71: 1956–65.

Fisheries and Oceans Canada (Imarmiutalirijikkut Tariurjularijikkullu Kanatami). 2016. "Arctic Cod."

Fortier, L. 2012. "The Arctic Cod (*Boreogadus saida*) Ecosystem under the Double Pressure of Climate Change and Industrialization (Arctic Cod)." Aviksimajuq 1.8 taikani ArcticNet Annual Research Compendium (2011–12).

Qaliralik

Chiperzak, D. B., F. Saurette, amma P. Raddi. 1995. "First Record of Greenland Halibut (*Reinhardtius hippoglossoides*) in the Beaufort Sea (Arctic Ocean)." *Arctic* 48(4): 368 – 371.

Coad, B. W., amma J. D. Reist. 2004. "Annotated List of the Arctic Marine Fishes of Canada." *Canadian Manuscript Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2674.

Coombs, R., J. Coffey, A. Dale, amma J. Snook. 2010. "Greenland Halibut: A Fishery Management Retrospective and Analysis of Fishery Development in Northern Labrador." Haapi Vaali–Goose Bay, Niuvanlan: Torngat Wildlife, Plants and Fisheries Secretariat.

Dyck, M., P.H. Warkentin, amma M. A. Treble. 2007. "A Bibliography on Greenland Halibut, *Reinhardtius hippoglossoides* (a.k.a. Greenland Turbot) 1936–2005." *Canadian Technical Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2683.

Fishbase. Ulluqanngittuq. "Reinhardtius hippoglossoides; Greenland Halibut."

Fisheries and Oceans Canada (Imarmiutalirijikkut Tariurjularijikkullu Kanatami). 2014. "Greenland Halibut (*Reinhardtius hippoglossoides*)—Northwest Atlantic Fisheries Organization Subarea 0—Effective 2014."

Igligiaq

Coad, B. W., amma J. D. Reist. 2004. "Annotated List of the Arctic Marine Fishes of Canada." *Canadian Manuscript Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2674.

Dodson, J. J., S. Tremblay, F. Colombani, J. E. Carscadden, amma F. Lecomte. 2007. "Trans-Arctic Dispersals and the Evolution of a Circumpolar Marine Fish Species Complex, the Capelin (*Mallotus villosus*)." *Molecular Ecology* 16(23): 5030–43.

Fisheries and Oceans Canada (Imarmiutalirijikkut Tariurjularijikkullu Kanatami). 2017. "Capelin: A Small Fish of Great Importance."

Fortier, L. 2012. "The Arctic Cod (*Boreogadus saida*) Ecosystem under the Double Pressure of Climate Change and Industrialization (Arctic Cod)." Aviksimajuq 1.8 taikani ArcticNet Annual Research Compendium (2011–12).

Haakon, H., amma H. Gjøsæter. 2013. "Polar Cod (*Boreogadus saida*) and Capelin (*Mallotus villosus*) as Key Species in Marine Food Webs of the Arctic and the Barents Sea." *Marine Biology Research* 9 (9): 878–94.

Kuhnlein, H. V., amma M. M. Humphries. 2017. "Marine Smelt Fish—Capelin." Traditional Animal Foods of Indigenous Peoples of Northern North America. McGill University.

Lilly, G. R., amma M. Simpson. 2000. "Distribution and Biomass of Capelin, Arctic Cod and Sand Lance on the Northeast Newfoundland Shelf and Grand Bank as Deducted from Bottom-Trawl Surveys." Canadian Stock Assessment Secretariat (Kanatami Pitaqarninginni Qaujisarnirnmut Pilirivvingat), Qaujisarnirnmut Titqqaq 2000/91, St. John's, Niuvanlan: Department of Fisheries and Oceans Canada (Imarmiutalirijikkut Tariurjularijikkullu Kanatami).

Rose, G. A. 2005. "Capelin (*Mallotus villosus*) Distribution and Climate: A Sea 'Canary' for Marine Ecosystem Change." *ICES Journal of Marine Science* 62: 1524–1530.

Pasivik Kapisilik

ACIA. 2005. "Arctic Climate Impact Assessment." Cambridge: Cambridge University Press.

Canadian Encyclopedia. 2017. "Herring."

Coad, B. W., amma J. D. Reist. 2004. "Annotated List of the Arctic Marine Fishes of Canada." *Canadian Manuscript Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2674.

Fishbase. Ulluqanngittuq. "Clupea pallasii pallasii; Pacific Herring."

—. Ulluqanngittuq. "Clupea harengus; Atlantic Herring."

Fisheries and Oceans Canada (Imarmiutalirijikkut Tariurjularijikkullu Kanatami). 2015. "Atlantic Herring."

Kuhnlein, H. V., amma M. M. Humphries. 2017. "Herring and Relatives General." Traditional Animal Foods of Indigenous Peoples of Northern North America. McGill University.

Stephenson, S. A., amma L. Hartwig. 2010. "The Arctic Marine Workshop: Freshwater Institute Winnipeg, Manitoba, February 16–17, 2010." *Canadian Manuscript Report of Fisheries and Aquatic Sciences* 2934.